

Використання інтелектуальної гри у роботі з дітьми в літніх оздоровчих таборах

Дзюбенко І.А.

Дитячий оздоровчий табір є позашкільним виховним закладом, що створюється з метою зміцнення здоров'я, організації активного відпочинку, задоволення інтересів і духовних потреб дітей та підлітків.

Зміст, форми та методи роботи будуються на принципах ініціативи, демократії, гуманізму, розвитку національних і культурно-історичних традицій, пріоритетності загальнолюдських духовних досягнень, цінностей та добровільної участі дітей у різних справах.

Організація інтелектуально-ігрової діяльності для дитячого колективу дозволяє створювати ситуації, в яких вони оволодівають мистецтвом швидко й ефективно вирішувати управлінські завдання, розвивати творче мислення. Під час активного спілкування у процесі гри інтенсивніше, повніше розкривається особистість дитини, стимулюється творчий розвиток, ініціатива, кмітливість, активність дитини.

Ще в первісному суспільстві існували ігри, вони були пов'язані з різними видами мистецтва, через що іноді іграм приписували магічні дії.

Науковці Ф. Міллер, М.Спенсер, узагальнюючи свої філософські, психологічні, естетичні погляди, розглядали гру як одне із найпоширеніших явищ життя, пов'язуючи походження гри з походженням мистецтва. Так, Ф.Міллер відзначав, що гра є природною діяльністю, а надлишок сил, вільних від зовнішніх потреб, є лише передумовою виникнення естетичної насолоди, яку приносить гра. М. Спенсер додавав, що «діяльності, котрі називають іграми, поєднані з естетичними діяльностями однією спільною рисою: жодні з них не можуть безпосередньо бути процесами, які слугують життю» [3, с.122].

Дефініцію «інтелектуальна гра» знаходимо в дослідженні І.Куліш, що розкриває її як творчу діяльність у спеціально створеній ситуації, котра має

спрямування на розвиток професійно-творчих умінь, необхідних в реальних умовах. А.Лук додає, що «інтелектуальні ігри нерозривно пов'язані із фантазуванням, вірою в реальність цієї фантазії і в той же час з визначенням якихось правил і обмежень мають безперечну схожість з творчим процесом і слугують гарною школою творчого мислення». А.Макаренко надавав важливого значення інтелектуально-ігровій діяльності у навчанні, відзначаючи, що «одним з найважливіших шляхів виховання я вважаю гру. У житті кожної людини інтелектуальна гра повинна займати важливе місце. І ви, педагоги, зобов'язані вміти грати» [1, с.57].

Характерною рисою інтелектуальних ігор є наявність в них не тільки пізнавального змісту, а прихованих шляхів вирішення ігрової задачі, що потребує виявлення кмітливості, нестандартного творчого мислення.

Слід відзначити, що інтелектуальні ігри суттєво відрізняються від усіх інших видів ігор тим, що мотив полягає в їхньому змісті, а саме: в інтелектуальних емоціях, у тому особливому емоційному мікрокліматі, який стимулює інтелектуальні почуття (зацікавленість, здивування, задоволення від розумового напруження та переборення труднощів тощо). Незважаючи на надзвичайно широкий діапазон інтелектуальних ігор, вони мають єдину сутність, а саме: вирішення певних задач у процесі гри сприяє розвитку і творчості; в результаті використання знаходиться або створюється щось нове; необхідними є особливі якості розуму (спостережливість, вміння співставляти і аналізувати, комбінувати, знаходити зв'язки і залежності, закономірності тощо) [2, с.45-48].

Цінність впровадження ігрової діяльності в літніх оздоровчих таборах полягає також у тому, що під час розв'язування творчих завдань увага дітей фокусується на раніше відібраних та суворо відокремлених ситуаціях, що значно знижають суб'єктивну стурбованість дітей через можливі помилки.

Діти у грі прагнуть досягти успіху, тому важливо створити ситуації успіху для кожної дитини, з цікавістю заохочуючи її фантазії, котрі доповнюють творчий розвиток та виховання і призводять саме до здатності

розвивати самостійно (у майбутньому) свої творчі початки, виявляти свою творчу активність у житті.

Орієнтація ВНЗ на формування творчого мислення, умінь майбутніх учителів за допомогою залучення їх до інтелектуально-ігрової діяльності у навчальному процесі, допоможе підготувати студентів до роботи з дітьми в ЛОТ. Ігрові заняття, на відміну від традиційних, крім активізації пізнавальної діяльності, сприяють формуванню в майбутнього вчителя таких якостей, що дозволяють їм включатися до практичної діяльності та якомога швидше адаптуватися до конкретних її умов та обставин.

Значення інтелектуально-ігрової діяльності в процесі розвитку та формування особистості є унікальним, оскільки саме вона дозволяє кожній людині відчувати себе учасником гри, формувати й розвинути свою особистість. Сутність ігрової діяльності полягає у тім, що в ній важливим виступає не стільки результат, скільки сам процес гри, процес переживань, пов'язаних з ігровими діями. Отже, ігрова діяльність відкриває найширші можливості для формування творчих умінь майбутнього вчителя.

Тобто в сутності використання інтелектуальних ігор у літніх оздоровчих таборах закладено творчі і інтелектуальні вміння майбутнього вчителя. Моральна атмосфера оздоровчого табору, доброзичливе ставлення однолітків і вихователів до кожної дитини, переживання ситуації успіху, виконання різних ролей у грі сприяє самоствердженню і тих дітей, які іноді в шкільному житті вважались важковиховуваними.

Список використаних джерел

1. Макаренко А.С. Гра // Твори: в 7 т. / А.С. Макаренко. – К.: Рад. шк. – 1954. – Т.1. – 1954. – 435с.
2. Мандель Б.Р. Интеллектуальная игра: на перекрестке научных дисциплин / Б.Р. Мандель // Педагогика. – 2006. – №7. – С44-48.
3. Спенсер Г. Воспитание умственное, нравственное и физическое / Г.Спенсер, Ф.Миллер. – М.: УРАО, 2003. – 288с.